

Dr n. med. Zofia Czechowicz

Ocena funkcji umysłowych. Funkcje poznawcze (MMSE) i ocena depresji (GDS). Ołępienie - rodzaje i różnicowanie.

Nietrzymanie moczu i stolca. Zaparcia. – zajęcia warsztatowe

Ołępienie jest to choroba mózgu o charakterze postępującym. Prowadzi do zaburzeń :

- funkcji poznawczych (pamięć, myślenie, orientacja, rozumienie, liczenie, zdolność uczenia się, analiza wzrokowo-przestrzenna),
- postępującej utraty samodzielności,
- wywołuje objawy psychopatologiczne (pobudzenie lub apatia, urojenia, zachowania agresywne).

Przyczyny ołępienia :

- zmiany zwyrodnieniowe typu alzheimerowskiego,
- ołępienie typu naczyniowego,
- ołępienie z ciałami Lewy'ego,
- ołępienie czołowo-skroniowe,
- ołępienie typu mieszanego.

Okresowe zaburzenia pamięci u osób starszych :

- śmierć współmałżonka, odejście dzieci, izolacja społeczna, ubóstwo,
- stosowanie leków (tzw. geriatryczny zespół jatrogenny),
- zaburzenia wodno-elektrolitowe,
- zakażenia bakteryjne i wirusowe,
- choroby (niedoczynność tarczycy, cukrzyca, choroba nadciśnieniowa, choroba niedokrwienna serca, zawał mięśnia sercowego, zmiany niedokrwienne mózgu, udar mózgu, niedokrwistość, nowotwory,
- niewydolność wątroby i nerek.

Częstość występowania zespołu ołępiennego :

- ołępienie o różnej etiologii występuje u 8-10% osób po 65 roku życia, ale u ludzi powyżej 80 roku życia zwiększa się do 50%,
- łagodne, starcze zapominanie występuje u około 70% ludzi starszych,
- brak zaburzeń pamięci obserwuje się u około 20% ludzi starych.

Rozpoznanie choroby - z uczestnikami szkolenia omówiono i przeprowadzono badanie testem MMSE u chorej z ołępieniem typu naczyniowego.

Leczenie :

1. Leki poprawiające czynność neuroprzekaźników (Aricept, Donepex, Yasnal, Exelon),
2. Leki wspomagające, zwłaszcza w ołępieniu typu naczyniowego (leki

nootropowe, leki rozszerzające naczynia, wykazujące działanie reologiczne, antyoksydanty),
- inne, głównie podawane przed ujawnieniem się objawów klinicznych (HTZ, NLPZ).

3. Leki stosowane w okresach zaburzeń psychotycznych :

- omamy i urojenia (Promazyna, Haloperidol),
- depresja (Fluoksetyna, Coaxil),
- zaburzenia zachowania, zaburzenia rytmu dobowego (leki uspokajające, nasenne),

4. Opieka nad chorym (rozmowa, dostarczanie bodźców w formie rozrywki, spaceru, muzykoterapia).

Depresja - choroba charakteryzująca się zmianami nastroju, napędu i emocji.

W języku codziennym o depresji mówimy w przypadku złego Samopoczucia, obniżonego nastroju, przygnębienia, niezależnie od Przyczyny tego stanu.

Granica między przygnębieniem a depresją jako stanem chorobowym nie jest ostra.

Przyczyny depresji :

- choroby afektywne dwubiegunowe,
- depresja w przebiegu chorób somatycznych (choroba nadciśnieniowa, choroba niedokrwienna serca, zawał mięśnia sercowego, złamania, operacje),
- depresje w chorobach organicznych mózgu,
- depresje związane ze stosowaniem leków,
- depresje związane ze stosowaniem różnych substancji w przebiegu zatruć i uzależnień,
- depresje reaktywne (reakcja żałoby, trudności adaptacyjne, zaburzenia nerwicowe).

Objawy depresji :

- zmniejszenie zainteresowań lub zmniejszenie satysfakcji z wykonywanych czynności,
- zaburzenia łaknienia (chudnięcie lub tycie),
- zaburzenia snu (bezsenna lub nadmierna senność),
- zmęczenie,
- poczucie małej wartości, poczucie winy,
- zaburzenia koncentracji, trudności w podejmowaniu decyzji,
- nawracająca myśli o śmierci, myśli samobójcze.

Leczenie depresji :

- leki trójpierścieniowe (imipramina, amitryptylina),
- leki przeciwdepresyjne drugiej generacji (mianseryna, fluoksetyna),
- leki przeciwłękowe (Coaxil),

- leki neuroleptyczne (chlorprotiksen, pernazyna, sulpiryd), jako wstęp przed leczeniem przeciwdepresyjnym u chorych z dużym lękiem, niepokojem, urojeniami,
- psychoterapia.

Omówiono i przeprowadzono skrócony test na depresję (GDS) u chorego z depresją po udarze mózgu.

Nietrzymanie moczu - zaburzenia funkcji mechanizmu wypierającego, zaburzenia funkcji zwieraczy.

Przyczyny :

- zmiany zanikowe pochwy u kobiet,
- zapalenie cewki moczowej,
- zapalenia pęcherza moczowego,
- przerost gruczołu krokowego u mężczyzn,
- wysiłkowe nietrzymanie moczu,
- leki (uspokajające, neuroleptyki, środki antydepresyjne, leki stosowane w leczeniu choroby Parkinsona, diuretyki, antagoniści wapnia),
- przyczyny neurologiczne (urazy rdzenia, udary mózgowie, stwardnienie rozsiane).

Leczenie nietrzymania moczu :

- farmakologiczne (ditropan, Imipramina),
- ćwiczenia (mięśnie brzucha, mięśnie miednicy małej, ćwiczenia pęcherza moczowego poprzez stopniowe zwiększanie okresu pomiędzy mikcjami),
- leczenie operacyjne (plastyka krocza, leczenie gruczolaka prostaty operacje urologiczne).

Nietrzymanie stolca

Przyczyny :

- błędy dietetyczne,
- miejscowe (rak odbytu, wypadanie odbytu),
- neurologiczne (uszkodzenie mózgu, rdzenia kręgowego),
- jatrogenne (nadużywanie środków przeczyszczających, antybiotykoterapia).

Zaparcia

Zaparcia to najczęściej dolegliwości banalne, ale zwłaszcza w starszym wieku oddanie stolca może stać się głównym celem dnia.

Definicja zaparcia :

- oddawanie stolca rzadziej niż co 3 dni,

- nadmierny wysiłek podczas defekacji,
- oddawanie twardych stolców,
- wrażenie niepełnego wypróżnienia.

Przyczyny zaparc :

- zwolniony pasaż mas kałowych w okrężnicy,
- utrudniony pasaż mas kałowych z dystalnego odcinka okrężnicy do odbytu,
- zespół jelita drażliwego,
- mała podaż błonnika w diecie,
- siedzący tryb życia,
- świadome powstrzymywanie się przed oddaniem stolca,
- choroby obwodowego i ośrodkowego układu nerwowego (neuropatie, stwardnienie rozsiane, uraz rdzenia kręgowego, choroba Parkinsona, udar mózgu),
- przeszkody anatomiczne (uchyłkowatość, nowotwory, zwężenia),
- przyczyny endokrynologiczne (niedoczynność tarczycy),
- przyczyny psychiczne (depresja, zaburzenia odżywiania),
- leki (zobojętniające kwas żołądkowy, przeciwhistaminowe, przeciwnadciśnieniowe, antagoniści wapnia, uspokajające, przeciwdepresyjne).

Postępowanie :

- zwiększona podaż błonnika,
- aktywność fizyczna (gimnastyka, spacer, pływanie),
- trening defekacyjny (regularna pora wypróżnień),
- jeśli to możliwe usunięcie przyczyn wtórnych,
- środki przeczyszczające.